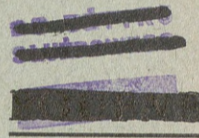

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA DOWODZENIA

JAWNE

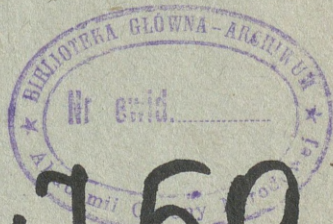
Egz. Nr 1

Ppłk dypl. Janusz MACROWIAK

**PRACA SZTABU ARMII
W OPERACJI ZACZEPNEJ**

Skrypt wykładu

47596

WARSZAWA

STYCZEŃ

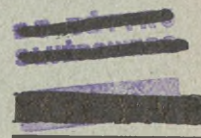
1987

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA DOWODZENIA

JAWNE

Egz. Nr 1

Ppłk dypl. Janusz MAĆKOWIAK

PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ

Skrypt wykładu

47596

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

KATEDRA DOWODZENIA

JAWNE

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657.

NO KATKU
SLUZHBY

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY DOWODZENIA

PRZEKLASYFIKOWANO

Egz. dr. ... 1

płk doc.dr Teofil WÓJCIK

Protokół Nr 54305

PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ

/skrypt wykładu/

OPRACOWAŁ

ppłk dypl. Janusz MAĆKOWIAK

P L A N W Y K Ł A D U

TEMAT: PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ

CEL: Zapoznać słuchaczy z organizacją i treścią pracy sztabu armii podczas przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnej przy zastosowaniu metody równoległego przygotowania działań zaczepnych

CZAS: 2 godziny lekcyjne

METODA: Wykład

ZAGADNIENIA:

W s t ę p - wprowadzenie do wykładu	5'
1. Wpływ warunków przejścia wojsk armii do operacji zaczepnej na pracę sztabu armii	10'
2. Organizacja polowego systemu dowodzenia armii w operacji zaczepnej	10'
3. Praca sztabu armii podczas przygotowania operacji zaczepnej	45'
4. Praca sztabu podczas prowadzenia operacji zaczepnej ...	15'
Z a k o ń c z e n i e	5'

Wprowadzenie

Podanie tematu i celu wykładu.

Podanie literatury /wg załącznika nr 1/.

Pomoce naukowe /wg załącznika nr 2/.

W s t ę p

Rozpoczynamy cykl zajęć omawiający problematykę operacji zaczepnej armii. W ciągu 2 godzin zapoznam Was z pracą sztabu armii w operacji zaczepnej, którą cechuje złożoność i obszerność. Zakres i treść pracy sztabu armii zależy przede wszystkim od warunków przejścia wojsk armii do operacji zaczepnej. Z warunkami zostaliście już zapoznani w wykładzie KSzO.

Wykład traktuję jako wprowadzenie i ukierunkowanie studiowania problematyki pracy sztabu armii w operacji zaczepnej. Główną uwagę skoncentruję na wybranych problemach pracy sztabu armii podczas przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnej po podejściu

wojsk armii z głębi i uprzednio zajętego rejonu wyjściowego.

Przed omówieniem głównej problematyki przypomnę warunki przejścia armii do operacji zaczepnej, które rzutują na pracę sztabu armii oraz system stanowisk dowodzenia armii w operacji zaczepnej. Następnie przejdziemy do zasadniczej problematyki - pracy sztabu armii w operacji zaczepnej.

1. Wpływ warunków przejścia wojsk armii do operacji zaczepnej na pracę sztabu armii.

Warunki przejścia wojsk armii do operacji zaczepnej wywierają zawsze istotny wpływ na organizację i treść pracy sztabu. Warunki te jednocześnie określają:

- czas na przygotowanie operacji zaczepnej, który ulega ciągłemu skracaniu aż do skrajnie ograniczonego czasu;
- miejsce armii w ugrupowaniu operacyjnym frontu;
- charakter działań nieprzyjaciela;
- właściwości terenu, w którym wojska armii będą zmuszone prowadzić działania zaczepne.

Z wykładu Katedry Sztuki Operacyjnej wiadomo już Wam, że armia może przejść do operacji zaczepnej:

1. po podejściu z głębi;
2. w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

W pierwszym wypadku wojska mogą wykonać operację zaczepną z uprzednio zajętego rejonu wyjściowego, albo bezpośrednio z dróg marszu bez zajmowania rejonu wyjściowego. W drugim przypadku wojska armii przejdą do operacji zaczepnej z operacji obronnej lub może to być kolejna armijna operacja zaczepna.

Wspólną właściwością wyżej wymienionych warunków przejścia wojsk armii do operacji zaczepnej jest to, że przygotowana ona będzie podczas wykonywania przez wojska otrzymanego wcześniej innego zadania. Stąd praca sztabu armii powinna być operatywna i ciągła. Potrzeba ciągłości pracy wynika przede wszystkim z prowadzenia działań bojowych bez przerwy i konieczności przygotowania operacji zaczepnej - zgodnie z nowo otrzymanym zadaniem - z jednoczesnym kierowaniem wojskami w toku marszu lub prowadzenia działań bojowych.

Praca sztabu armii podczas przygotowania operacji zaczepnej, po podejściu wojsk z głębi i uprzednio zajętego rejonu wyjściowego, przebiegać będzie zwykle w złożonych warunkach i szybko zmieniającej

się sytuacji. Zazwyczaj trzeba będzie realizować w bardzo krótkim czasie wiele przedsięwzięć i czynności, których wykonanie wpłynie na sprawne przejście wojsk do operacji i jej przebieg.

Organizując w tych warunkach operację zaczepną sztab armii musi jednocześnie dokonywać, np. wyboru rubieży wejścia wojsk armii do bitwy, zapewnić jej utrzymanie i sprawne wchodzenie wojsk do rejonu wyjściowego do operacji oraz zorganizować odtwarzanie ich zdolności bojowej. Oprócz tego sztab może ~~także~~/jednocześnie z przygotowaniem operacji/ wykonywać inne zadania, takie jak: przyjmować dowodzenie nad nowo podporządkowanymi armii wojskami, a także organizować wymianę informacji ze sztabem wojsk będących w przodzie z nieprzyjacielem.

Przygotowanie armijnej operacji zaczepnej po podejściu z głębi bezpośrednio z dróg marszu - bez zajmowania rejonu wyjściowego - nakłada na sztab armii obowiązek podczas jej organizowania jednoczesnego wykonywania szeregu złożonych przedsięwzięć wywierających istotny wpływ na sprawne przejście wojsk do operacji i jej przebieg. Do przedsięwzięć tych zaliczyć można:

- zapewnienie warunków do odtworzenia w odpowiednim czasie zdolności bojowej wojsk;
- stworzenie zgrupowania uderzeniowego armii zwykle w czasie marszu wojsk i ich zbliżania się do rubieży wejścia do bitwy;
- ciągle śledzenie za rozwojem sytuacji i wybranie rubieży wejścia wojsk armii do bitwy zapewniającej uzyskanie zaskoczenia i przewagi nad nieprzyjacielem oraz zorganizowanie jej uchwycenia i utrzymania;
- zapewnienie warunków umożliwiających zorganizowane i sprawne dojście wojsk do rubieży i wejścia ich do bitwy.

W tych warunkach ponadto, ze względu na wyścig z nieprzyjacielem o wygranie czasu, zadania realizowane przez sztab armii niezbędne do przygotowania operacji będą się piętrzyć i narastać, a czas ich wykonania będzie oczywiście odgrywał decydujące znaczenie.

Przejście wojsk armii do operacji zaczepnej z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem stwarza dla sztabu korzystniejsze, niż w innych wypadkach, warunki jej przygotowania. Sztab armii będzie znał aktualną sytuację operacyjno-taktyczną. Może ona być więc w pewnym stopniu kształtowana przez sztab armii, a jej rozwój zwykle jest podporządkowany potrzebom przyszłej operacji zaczepnej. W warunkach tych nieodzowna jest również duża szczegółowość planowania działań.

Wynika to bowiem z potrzeby przełamania obrony nieprzyjaciela.

2. Organizacja polowego systemu dowodzenia armią w operacji zaczepnej.

Do dowodzenia wojskami podczas przygotowania i prowadzenia operacji tworzy się system działających bez przerwy stanowisk dowodzenia. W jego skład wchodzi: SD, ZSD, TSD i odpowiadający im system łączności. Oddzielnymi elementami stanowiska dowodzenia doraźnie wykorzystywanymi mogą być: WPD i PPD /wyjaśnić na schemacie/.

Dowodzenie realizuje się z:

SD rozmieszczonego 30-50 km od linii styczności wojsk;

ZSD rozmieszczonego 15-20 km od linii styczności wojsk;

TSD rozmieszczonego 60-80 km od linii styczności wojsk.

Objaśnić na schematach:

- system SD;
- SD i obsadę;
- strukturę SD.

Dowodzenie organizuje szef sztabu armii na podstawie wytycznych dowódcy armii i sztabu frontu. W tym celu określa on sposób organizacji łączności i tajnego dowodzenia wojskami, terminy rozwijania stanowisk i punktów dowodzenia, kolejność i sposób przesuwania ich w toku operacji.

Przesuwanie stanowisk dowodzenia odbywa się w miarę przesuwania się wojsk i przy tempie natarcia 40-50 km/dobę. SD armii przemieszcza się raz na dobę. Przesunięcie SD odbywa się wyłącznie ze zgodą sztabu frontu, ZSD i TSD armii przesuwają się zgodnie z decyzją dowódcy lub szefa sztabu armii. O zmianie stanowisk dowodzenia powiadamia się sztaby podległe, współdziałające i sąsiadów.

Dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemu dowodzenia wojskami armii grupa stanowisk dowodzenia opracowuje plan organizacji dowodzenia wojskami armii w operacji zaczepnej.

3. Praca sztabu armii podczas przygotowania operacji zaczepnej.

W wykładzie podam najczęściej stosowany wariant /założenie/ pracy sztabu armii podczas przygotowania operacji zaczepnej:

1. armia przechodzi do operacji zaczepnej po podejściu wojsk z głębi, z uprzednio zajętego rejonu wyjściowego;

2. sztab armii stosuje równoległą metodę przygotowania operacji;

3. przygotowanie operacji zaczepnej armii obejmuje: podjęcie decyzji i potwierdzenie zadań wojskom; planowanie operacji; organizację porażenia jądrowego i ogniowego nieprzyjaciela; użycie lotnictwa i wojsk OPL; organizację współdziałania oraz wszechstronnego zabezpieczenia operacji i dowodzenia; przygotowanie wojsk do wykonania zadań bojowych; przygotowanie rejonu wyjściowego do natarcia; prowadzenie pracy partyjno-politycznej; kontrolę przygotowania wojsk do działań i udzielenie im pomocy oraz realizację innych zamierzeń.

3.1. Praca sztabu armii do czasu otrzymania zadania.

Do czasu otrzymania zadania sztab armii na podstawie zarządzenia wstępnego sztabu frontu i przewidywania rozwoju sytuacji wykonuje następujące przedsięwzięcia:

- realizuje ^{dowodzenie} wojskami, które realizują uprzednio otrzymane zadanie;
- realizuje zadania nakazane przez dowódcę frontu;
- ukierunkowuje działanie wojsk, pracę sztabu i system dowodzenia oraz rodzaje zabezpieczenia dla potrzeb operacji zaczepnej;
- uaktualnia dane i zbiera informacje.

3.2. Praca sztabu armii po otrzymaniu zadania do operacji zaczepnej.

Pracę sztabu po otrzymaniu zadania można w skrócie przedstawić następująco:

- zapoznanie się z zadaniem i jego wrysowanie na mapę;
- udział w analizie zadania;
- sporządzenie kalkulacji czasu;
- udział w ocenie sytuacji;
- sformułowanie zamiaru o operacji zaczepnej i jego opracowanie na mapie;
- meldowanie zamiaru;
- określenie zadań dla wojsk i ich opracowanie;
- opracowanie i przekazanie wstępnych zarządzeń bojowych dla wojsk armii;
- po otrzymaniu dyrektywy operacyjnej sztab armii uczestniczy w d.c. w ocenie sytuacji i sprecyzowaniu danych dotyczących: rekonesansu, zadań dla wojsk, zagadnień współdziałania, zabezpieczenia operacji i organizacji dowodzenia;

- opracowanie decyzji;
- planowanie szczegółowe operacji.

Z chwilą otrzymania wstępnego zarządzenia bojowego sztabu frontu, dowódca armii zapoznaje się z nim, a szef oddziału operacyjnego z oficerami z grupy planowania ogólnego wrysowuje treść zadania armii na zawczasu przygotowane 2-3 mapy. Dane, których nie można wyrazić graficznie wpisuje się do odpowiednich blankietów lub tabel na mapie albo w notatnikach pracy zainteresowanych oficerów.

Dowódca analizuje zadanie na ogół wspólnie z szefem sztabu i określa przedsięwzięcia do natychmiastowego wykonania, a także precyzuje wnioski, które stanowią ^{podstawę} do sformułowania zamiaru operacji.

Podczas analizy zadania dowódca armii może żądać do oficerów sztabu i innych znajdujących się w centrum dowodzenia bojowego danych niezbędnych dla sprecyzowania zamiaru o operacji zaczepnej.

Szef sztabu najczęściej dokonuje kalkulacje czasu oraz określa wytyczne dla sztabu i dowództw /szefostw/ rodzajów wojsk i służb. Dotyczą one najczęściej:

- sposobu wykorzystania czasu przeznaczonego na przygotowanie operacji zaczepnej oraz zorganizowania pracy dowództwa armii na SD;
- zakresu danych niezbędnych mu do powzięcia decyzji o operacji oraz kto ma je przygotować i termin ich meldowania;
- inne dane.

Analiza zadania i kalkulacja czasu stanowią podstawę dla dowódcy armii do określenia wniosków dotyczących między innymi sposobu działania wojsk armii oraz przedsięwzięć, które należy niezwłocznie wykonać, a także wydania w związku z tym wojskom zarządzeń wstępnych. Określa się także sposób wykorzystania czasu przeznaczonego na przygotowanie operacji oraz zorganizowanie pracy dowództwa armii na stanowisku dowodzenia. Dowódca armii może określić zakres danych niezbędnych mu do powzięcia decyzji o operacji oraz ustalić kto ma je przygotować i termin ich meldowania. Z tymi ustaleniami dowódca armii zapoznaje zwykle osoby znajdujące się w centrum dowodzenia bojowego. Inne osoby funkcyjne zapoznawane są z ustaleniami dowódcy za pośrednictwem swoich przełożonych.

Na tej podstawie oficerowie grupy kierunków opracowują do podległych wojsk zarządzenia wstępne.

W zarządzeniach wstępnych informuje się podwładnych o charakterze oczekujących ich zadań oraz można nakazać przedsięwzięcia jakie mają zrealizować w określonym terminie. Ponadto w zarządzeniu tym można

podać i inne dane dotyczące np. formy, sposobu, miejsca i terminu otrzymania zadania do natarcia.

Wytyczne dowódcy i kalkulacja czasu stanowi dla grupy planowania ogólnego między innymi podstawę do opracowania kalendarzowego planu przygotowania operacji zaczepnej armii.

Następnie dowódca armii, wraz z zespołem oficerów pracujących razem z nim w centrum dowodzenia bojowego, przystępuje do oceny sytuacji i sformułowania zamiaru o operacji. W tym okresie pracy dowódcy armii ocena sytuacji dotyczy głównie nieprzyjaciela, wojsk własnych, terenu i innych czynników mających wpływ na sprawne wejście wojsk armii do operacji zaczepnej i wykonanie zadania przede wszystkim na głębokość pierwszego dnia operacji.

Wnioski wynikające z tej oceny wraz z wnioskami z analizy zadania stanowią podstawę do sformułowania zamiaru o operacji zaczepnej i określenia zadań dla wojsk na najbliższy okres. Zwykle są to zadania bojowe na pierwszy dzień operacji.)

Tryb postępowania oficerów pracujących w tym okresie razem z dowódcą zależy od warunków i sytuacji oraz stopnia jej znajomości i stylu pracy dowódcy. Może on /dowódca/ np. oceniając sytuację wysłuchać tylko krótkich meldunków dotyczących niejasnych i nieznanym mu zagadnień.

Informacje jakie w tym okresie pracy powinien przedstawić dowódcy szef oddziału operacyjnego i szef oddziału rozpoznania zawarte są w podręczniku "Dowodzenie wojskami armii w operacji", nr bibl. 01804, str. 45-46. Stąd pomijam je w wykładzie.

Wszystkie ustalenia dotyczące zamiaru operacji oficerowie grupy planowania ogólnego nanoszą na uprzednio przygotowane mapy, zaś dane, których nie można przedstawić graficznie wpisują do odpowiednich blankietów lub tabel na mapach względnie w notatnikach pracy.

X Po sprecyzowaniu i opracowaniu zamiaru o operacji zaczepnej dowódca armii melduje go dowódcy frontu, po czym zapoznaje z nim kierownicze osoby funkcyjne i określa wytyczne dotyczące opracowania zadań dla wojsk na pierwszy dzień operacji oraz przekazania wojskom wstępnych zarządzeń bojowych.

Zamiar i wytyczne dowódcy armii oraz propozycje szefów oddziałów sztabu, dowódców /szefów/ rodzajów wojsk i służb stanowią podstawę do opracowania zadań dla wojsk na pierwszy dzień operacji. Zadania te opracowują oficerowie grupy planowania ogólnego na mapach, na których uprzednio narysowano zamiar operacji. Na mapie przedstawia

się te informacje, które umożliwiają opracowanie wstępnych zarządzeń bojowych.

Wstępne zarządzenie bojowe opracowują oficerowie kierunkowi na podstawie zamiaru dowódcy armii i zadań. Również dowódcy i szefowie rodzajów wojsk wydają wstępne zarządzenia bojowe podległym wojskom.

We wstępnym zarządzeniu bojowym podaje się /diapozytyw/:

1. Krótkie wnioski z oceny zgrupowania i charakteru działań nieprzyjaciela.

2. Niektóre dane z zamiaru dowódcy /np. kierunek głównego uderzenia na głębokość zadania bliższego, odcinek przełamania, obiekty porażenia bronią jądrową i środkami konwencjonalnymi na kierunku natarcia dywizji, do której kierowane jest zarządzenie/.

3. Ogólną treść zadania bojowego dywizji, to jest zgrupowanie, które należy rozbić i rubież do opanowania w końcu dnia; ponadto kierunek natarcia, odcinek przełamania, rejon wyjściowy do natarcia i czas jego zajęcia, czas i miejsce rozwinięcia SD dywizji w rejonie wyjściowym.

4. Sąsiedzi /charakter działań i ogólne zadanie/ i linię rozgraniczenia z nimi.

5. Czas gotowości do natarcia i zasadnicze przedsięwzięcia związane z przygotowaniem natarcia.

6. Terminy i sposób otrzymania zadania.

Kolejnym etapem pracy dowódcy będzie sprecyzowanie zadań bojowych wojskom, sposobu współdziałania, zabezpieczenia operacji i dowodzenia. Do realizacji tych przedsięwzięć angażuje się zwykle szerszy krąg osób funkcyjnych niż w poprzednio omówionym etapie pracy dowódcy armii. Podstawę do ustaleń treści tych przedsięwzięć, oprócz zamiaru operacji, stanowią przygotowane przez sztab, dowództwa i szefostwa rodzajów wojsk i służb, niezbędne kalkulacje, obliczenia i propozycje.

W miarę przygotowania przez dowódcę armii zadań do poszczególnych wykonawców i pozostałych elementów dywizji o operacji zaczepnej, są on nanoszone przez oficerów grupy planowania ogólnego na 2-3 mapy, na których uprzednio opracowano zamiar dowódcy.

Jeden egzemplarz mapy z decyzją dowódcy armii o operacji zaczepnej zwykle przesyła się do sztabu frontu.

Po sprecyzowaniu decyzji dowódca armii stawia podległym wojskom zadania. Zadania te może także stawiać według wytycznych dowódcy szef sztabu. Doprowadza się je do wykonawców w formie: dyrektyw,

rozkazów i zarządzeń albo sygnałów dowodzenia bojowego. Zadanie bojowe opracowane na piśmie lub jako graficzny dokument bojowy przesyła się podwładnym przez oficerów kierunkowych.

W pracy sztabu należy dążyć, aby opracowanie decyzji dowódcy odbywało się równocześnie z jej powzięciem. Ma to bowiem duży wpływ na terminowe postawienie zadań bojowych podwładnym oraz przebieg planowania szczegółowego operacji zaczepnej.

Jeżeli czas i sytuacja pozwalają, wówczas decyzję podjętą na podstawie mapy dowódca armii powinien sprecyzować w terenie. W tym celu sztab armii przygotowuje i zabezpiecza przeprowadzenie rekonosansu.

3.3. Planowanie szczegółowe operacji obronnej.

Planowanie armijnej operacji zaczepnej jest jednym z najważniejszych przedsięwzięć przygotowania operacji. Obejmuje ono szczegółowe opracowanie planu operacji zaczepnej armii, rozkazów i zarządzeń oraz innych dokumentów /wykaz dokumentów - slajd/.

Plan operacji zaczepnej armii stanowi zbiór dokumentów, w których rozwija się decyzję dowódcy o operacji zwykle o jeden - dwa szczeble dowodzenia niżej. Opracowanie tego planu dokonuje się pod kierownictwem i przy czynnym udziale dowódcy i szefa sztabu armii. Ponadto rozpatrują oni i akceptują opracowane dokumenty, których treść meldują zgodnie z harmonogramem podlegli oficerowie.

Podstawowym dokumentem planu operacji zaczepnej armii jest operacyjna część planu operacji /plan operacji zaczepnej - część operacyjna/ wraz z załączoną pisemną legendą. Plan ten opracowuje się na całą głębokość operacji na mapie w skali 1:200 000. Plan ten opracowuje grupa planowania ogólnego. Zawiera on - omówić schemat planu.

Do dokumentów planu operacji zaczepnej należą ponadto plany:

- udziału armii w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu;
- ogniowego porażenia nieprzyjaciela;
- współdziałania;
- obrony przeciwlotniczej;
- użycia WRiArt;
- użycia wojsk lotniczych;
- zabezpieczenia bojowego /rozpoznania, obrony przed bronią masowego rażenia, walki radioelektronicznej, maskowania operacyjnego/ oraz zabezpieczenia: inżynieryjnego, chemicznego, topogeodezyjnego i hydrometeorologicznego; zabezpieczenia techniczno-

specjalnego i zabezpieczenia tyłowego;

- służby porządkowo-ochronnej;
- organizacji dowodzenia;
- pracy partyjno-politycznej;
- łączności.

Oprócz wyżej wymienionych dokumentów mogą być opracowane inne dokumenty stosownie do sytuacji i zadań postawionych armii.

Nazwę wszystkich dokumentów wchodzących w skład planu operacji zaczepnej oraz udział poszczególnych komórek w ich opracowaniu obrazuje diapozytyw nr Pf. 1830.

4. Praca sztabu armii podczas prowadzenia operacji.

Praca sztabu armii podczas prowadzenia operacji zaczepnej polega na:

- nieustannym śledzeniu terminowej i bezwzględnej realizacji przez podległe wojska zadań zgodnie z decyzją dowódcy i planem operacji;
- zapewnieniu warunków wykonania przez podległe wojska postawionych im zadań;
- dostarczaniu dowódcy armii danych do korygowania planu operacji zaczepnej i podejmowania decyzji na każdy kolejny dzień operacji oraz przekazywaniu wojskom -wynikających z nich zadań bojowych
- zapewnieniu warunków i dbaniu o utrzymanie ciągłego współdziałania, dowodzenia i realizacji zabezpieczenia operacji;
- meldowaniu do sztabu frontu i informowaniu wojsk podległych, współdziałających i sąsiadów o przebiegu operacji i rozwoju sytuacji operacyjno-taktycznej.

Sztab armii w toku operacji wykonuje zadania i przedsięwzięcia procesu dowodzenia zgodnie ze swoimi obowiązkami i decyzją dowódcy. Praca sztabu armii w poszczególnych okresach operacji zaczepnej jest najczęściej następująca:

4.1. Udział armii w wykonaniu pierwszego uderzenia jądrowego frontu.

Zadania:

- ciągle śledzić za obiektami /celami/ uderzeń jądrowych i zorganizować dodatkowe ich rozpoznanie przed wykonaniem pierwszego uderzenia jądrowego;
- poczynić niezbędne przedsięwzięcia zapewniające terminowe osiągnięcie oraz utrzymanie wojsk raketowych i artylerii wielkiej

mocy w odpowiedniej gotowości bojowej;

- precyzować zadania bojowe dla środków wykonujących uderzenia i aktualizować plan udziału armii w pierwszym uderzeniu jądrowym;
- zabezpieczyć terminowe przesunięcie wojsk raketowych i artylerii wielkiej mocy;
- zapewnić bezpieczeństwo wojskom własnym przed własnymi uderzeniami jądrowymi oraz nieprzerwane dowodzenie siłami wykonującymi uderzenia jądrowe;
- poczynić przedsięwzięcia zapewniające ciągłość utrzymania nie mniej niż 2/3 wojsk raketowych i artylerii wielkiej mocy na stanowiskach startowych.

Ponadto sztab podczas wykonywania pierwszego uderzenia jądrowego powinien między innymi zapewnić dodatkowe rozpoznanie celów, na które mogą być wykonane powtórne uderzenia raketami taktycznymi i operacyjno-taktycznymi oraz szybko określić wyniki uderzeń jądrowych.

4.2. Praca sztabu w toku działań bojowych wojsk armii.

Działania bojowe wojsk armii po wykonaniu pierwszego uderzenia jądrowego uzależnione są od powstałej sytuacji.

Głównym zadaniem sztabu armii w zależności od powstałej sytuacji po wykonaniu pierwszego uderzenia jądrowego jest przede wszystkim ustalenie skutków własnych uderzeń jądrowych oraz stopnia porażenia wojsk armii uderzeniami jądrowymi przeciwnika.

Sztab armii przygotowuje również dane niezbędne dowódcy do podjęcia decyzji oraz organizacji działań bojowych, a także odtworzenia zdolności bojowej wojsk i likwidacji skutków uderzeń broni jądrowej.

Przełamanie obrony nieprzyjaciela jest jednym z ważniejszych etapów operacji zaczepnej armii. Do czasu rozpoczęcia przedsięwzięć związanych z podejściem wojsk i przełamaniem obrony nieprzyjaciela sztab powinien uściślić informacje o zgrupowaniu jego wojsk i systemie obrony. Oprócz tego, zwykle na 2-4 godziny przed atakiem, sztab armii zapewnia przekształcenie ZSD /rozwinętego w odległości około 15 km od rubieży styczności wojsk/ w SD. Sztab organizuje też rozwinięcie WPD na rubieży wejścia wojsk armii do bitwy i w czasie przełamywania obrony nieprzyjaciela.

Ponadto sztab armii wykonuje następujące przedsięwzięcia:

- aktualizuje na podstawie zebranych informacji o nieprzyjacielu i wytycznych dowódcy armii zadania bojowe dla wojsk;

- zapewnia i kontroluje terminowe przegrupowanie i osiągnięcie gotowości do działań /otwarcia ognia/;

- zbiera i analizuje dane o skutkach działalności ogniowej środków rażenia oraz możliwości i sposobach przeciwdziałania nieprzyjaciela, a także o realizacji zadań przez wojska własne;

- zapewnia poprzez właściwe wykorzystanie działania desantu powietrznego, oddziałów i grup desantowo-szturmowych rozcinanie wojsk nieprzyjaciela i rozbijanie go częściami oraz nie dopuszcza do wykonania przez jego wojska manewru i odtworzenia obrony.

Wprowadzenie do bitwy /działań/ dywizji drugiego rzutu i operacyjnej grupy manewrowej /OGM/ następuje na podstawie decyzji dowódcy armii. Dane do jej podjęcia przez dowódcę armii przygotowuje sztab armii na podstawie oceny sytuacji i przewidywań rozwoju operacji zaczepnej. Dotyczą one:

- charakteru działań nieprzyjaciela na kierunki wejścia dywizji do bitwy i możliwego sposobu wykorzystania przez niego posiadanych odwodów oraz słabych miejsc w jego ugrupowaniu;

- składu i sposobu podporządkowania dywizji środków wzmocnienia;

- możliwości oraz sposobów porażenia jądrowego i ogniowego nieprzyjaciela na kierunki wejścia dywizji do bitwy;

- zadania bojowego dywizji oraz czasu i sposobu jej wejścia do bitwy;

- organizacji współdziałania, szczególnie z wojskami pierwszego rzutu, organizacji zabezpieczenia działań bojowych zwłaszcza w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego i walki radioelektronicznej;

- wprowadza korekty w uprzednio opracowanym planie operacji.

Sztab armii może opracować plan wprowadzenia do bitwy dywizji drugiego rzutu armii /OGM/.

Odparcie przeciwuderzenia /kontrataku/ odwodów nieprzyjaciela.

W toku prowadzenia operacji zaczepnej sztab armii na podstawie danych z rozpoznania o możliwym przeciwuderzeniu /kontrataku/ powinien zintensyfikować działanie rozpoznania; określić prawdopodobny skład zgrupowania przeciwuderzającego /kontratakującego/; sprecyzować prawdopodobny cel jego działań; określić rubieże i czas rozwinięcia wojsk nieprzyjaciela oraz kierunek ich uderzenia.

Sztab armii przedstawiając dowódcy propozycje sposobu rozbicia przeciwuderzającego nieprzyjaciela ujmuje w nich przede wszystkim: siły i środki, które mogą być użyte do powyższego celu i ich zadania;

działanie wojsk armii dla rozwijania natarcia i ogniowego porażenia nieprzyjaciela; rubieże /rubież/ odparcia przeciwuderzenia /kontrataku/ i sposobu jej wzmocnienia; czas oraz kierunek wysunięcia i rozwinięcia odwodu przeciwpancernego i oddziału zaporowego; zakres rozbudowy węzłów i pasów zapór; liczbę, przebieg i zakres rozbudowy pozycji obronnych na kierunku przeciwuderzenia.

Ponadto sztab zwykle proponuje dowódcy przedsięwzięcia z zakresu zabezpieczenia działań wojsk w czasie rozbicia przeciwuderzających /kontratakujących/ wojsk nieprzyjaciela i ich współdziałania oraz sposób organizacji dowodzenia wojskami armii w tym okresie.

Oprócz tego sztab czyni przedsięwzięcia zapewniające przygotowanie przede wszystkim wojsk raketowych, lotnictwa i artylerii do wykonania w odpowiednim czasie uderzeń na zgrupowanie wojsk nieprzyjaciela oraz wzmocnienie obrony przeciwlotniczej wojsk własnych.

Po powzięciu decyzji przez dowódcę o rozbiciu zgrupowania wojsk przeciwuderzającego /kontratakującego/ nieprzyjaciela, sztab przekazuje wykonawcom stosowne zadania bojowe. Następnie wprowadza korekty do uprzednio opracowanych dokumentów planu operacji lub może opracować plan odparcia przeciwuderzenia /kontrataku/ nieprzyjaciela. Plan ten może być opracowany na mapie wraz z legendą.

Podczas prowadzenia operacji zaczepnej wojska armii zmuszone będą forsować znaczną liczbę przeszkód wodnych - w wypadku, gdy nieprzyjaciel zorganizuje ich obronę. Przeszkody te nie powinny wpływać na zmniejszenie tempa natarcia wojsk i powinny być forsowane z marszu, zaś przygotowanie forsowania należy realizować przed podejściem wojsk do przeszkody wodnej.

Dla zapewnienia pomyślnego forsowania przez wojska przeszkód wodnych z marszu podczas operacji zaczepnej, sztab armii powinien:

- terminowo zaplanować i zorganizować forsowanie oraz zapewnić warunki dla dokładnego przygotowania się wojsk do forsowania jeszcze przed ich podejściem do przeszkody wodnej;

- zorganizować rozpoznanie przeszkód wodnych i broniącego się nieprzyjaciela;

- szczegółowo zaplanować i dokładnie zorganizować jądrowe i ogniowe porażenie nieprzyjaciela broniącego przebieg przeszkody wodnej oraz zapewnić terminowe jego wykonanie;

- zabezpieczyć uchwycenie przez oddziały wydzielone, OGM, oddział desantowo-szturmowy i desanty powietrzne istniejących przepraw, urządzeń hydrotechnicznych i odcinków do forsowania;

- spowodować szczelną obronę przeciwlotniczą wojsk i przepraw;
- zorganizować skuteczne wsparcie i osłonę radioelektroniczną forsujących wojsk;
- zorganizować terminowe wysunięcie środków przeprawowych do przeszkody wodnej, a także umiejętne wykorzystanie sposobów forsowania i rodzajów przepraw oraz efektywne manewrowanie środkami przeprawowymi;
- zabezpieczyć pokonanie zapór na podejścia do przeszkody wodnej, na brzegach i w wodzie;
- spowodować niespodziewane i szybkie forsowanie przeszkody wodnej na szerokim froncie, uchwycenie przyczółków, odpowiednie narastanie sił i środków oraz zdecydowane rozwijanie natarcia na przeciwległym brzegu;
- zorganizować sprawną służbę porządkowo-ochronną oraz zabezpieczyć służbę ratunkową i ewakuacyjną;
- zabezpieczyć dokładne maskowanie wojsk i przepraw.

Z a k o ń c z e n i e

Podkreślić:

- znaczenie przewidywania rozwoju sytuacji operacyjno-taktycznej i jego wpływ na przygotowanie operacji zaczepnej;
- złożoność i dynamiczność sytuacji;
- czas jako decydujący czynnik w pracy sztabu armii;
- rola zamiaru dowódcy armii w operacji zaczepnej;
- równoległe planowanie i jednoczesne rozwiązywanie problemów;
- znaczenie szybkiego doprowadzenia zadań bojowych dla pierwszego rzutu.

WYKAZ LITERATURY
do przestudiowania przez słuchaczy

A. ŹRÓDŁOWA/ obowiązkowa/:

1. Regulamin walki wojsk lądowych SZ PRL, nr bibl. 004544 cz. rozdz. 2.
2. Regulamin sztabów /tymczasowy/, nr bibl. 004544, rozdz. 4 i 5.
3. Dowodzenie wojskami armii w operacji - podręcznik cz.I, nr 01804. Zasady ogólne.
4. Dowodzenie wojskami armii w operacji - podręcznik cz.II /w druku/, nr bibl. Praca sztabu ogólnowojskowego.
5. Dowodzenie wojskami armii w operacji - podręcznik cz.III nr bibl. Pf. 2006 oraz Pf. 2218 - Wzory dokumentów bojowych armii.

B. ZALECANA

1. Przygotowanie i prowadzenie operacji zaczepnej frontu koalicyjnego, nr bibl. 021687.
2. Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego WP /w druku/ nr bibl.

C. DODATKOWA

1. Operacja zaczepna armii - podręcznik nr bibl. 0578.
2. Metodyka podjęcia decyzji i planowanie operacji - materiały ASG SZ ZSRR nr bibl. 021137.

WYKAZ POMOCY NAUKOWYCH

do tematu: PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ

A. SCHEMATY:

1. Decyzja dowódcy armii do operacji zaczepnej, nr bibl. 07112
07265
2. Plan operacji zaczepnej armii /część operacyjna/, nr bibl. 07266
3. Ideowy model pracy organów dowodzenia podczas przygotowania operacji i walki, nr bibl. Pf. 7503.
4. Ideowy model pracy na SD armii podczas przygotowania operacji, nr bibl. Pf. 7109.
- ✓ 5. System stanowisk dowodzenia, nr bibl. 07299. (07735)
- ✓ 6. Struktura SD Armii, nr bibl. 07504

B. DIAPOZYTYWY:

1. Wykaz zasadniczych dokumentów opracowywanych na szczeblu frontu i armii oraz ich wykonawców, nr bibl. Pf. 1830.
- ✓ 2. Organizacja dowództwa armii, nr bibl. 01673.
3. Układ wstępnego zarządzenia bojowego, nr bibl.
4. Układ punktów rozkazu operacyjnego, nr bibl.
5. Układ legendy do planu zaczep. /cz.oper./, nr bibl.

Wykonano w 3 egz.

Egz. nr 1-3 - KD

Wyk. ppłk Maćkowiak

Druk. B.K. 12.03.87r.

Nr ks. Pf. 13/KD/87

